

Düşünmen Yeter!

Aklımızdan geçen şarkı bir anda radyoda çalmaya başlarsa, düşündüğümüz kişi o sırada ararsa, arkadaşımız en sevdiğimiz yemeği önümüze koyarsa telepatik özelliklerimiz olduğunu düşünürüz. Birbiriyle konuşmaya gerek duymadan anlaşılan insanlar için telepatiyle anlaşılıyor deriz. Peki, nedir bu telepati? Gerçek midir? Beş duyu organının dışında yollarla iletişim kurmak gerçekten mümkün müdür?

Bu kavramın kökeni antik çağlara dayanır. Eski Mısır'da insanların başkalarıyla düşünceler ve rüyalar yoluyla iletişim kurabildiğine inanılırdı. Bu kavram Antik Yunan'da da çok yaygındı. Democritus ve Aristo gibi düşünürler telepati olgusunu açıklamaya çalışmıştı. Örneğin Democritus'a göre insan vücudundaki milyonlarca atomun titreşmesi bir enerji yaratırdı ve bu enerjinin başkaları tarafından hissedilmesi mümkündü¹.

Çizgi Romanlardan Gerçek Hayata

Bu kavram efsanelerde, kendini telepat olarak adlandıran, düşünceleri okuyabildiğini iddia eden -ve çoğunlukla doğru söylemediği ortaya çıkan- kişiler sayesinde gündelik hayatta ve bilim kurguda sıklıkla karşımıza çıktı. Star Wars'taki Jedi şövalyeleri, X Men tarzı çizgi romanlardaki düşünce okuyan, birbirleriyle düşünce yoluyla iletişim kuran karakterler sayesinde telepati kavramı popülerlik kazandı.

Bu kavram 1860'lardan itibaren bilim çevrelerinin de dikkatini çekmeye başladı. Soğuk Savaş döneminde ABD ve Sovyet ordularının telepatik iletişim çalışmaları yaptığına dair birçok efsane yayıldı².

Peki, parapsikoloji ve bilim kurgunun popüler kavramı olan, gündelik hayatımızda da sıklıkla arşımıza çıkan telepatinin bilimsel dayanakları var mı?

Yakın zamana dek telepatiyeye dair bilimsel bir kanıt bulunamamıştı. Ancak son dönemdeki araştırmalar iki insanın, iki hayvanın, hatta bir insan ve hayvanın düşünce gücüyle birbiriyle iletişim kurmasının mümkün olduğunu kanıtladı³.

2013 yılında Washington Üniversitesinde gerçekleştirilen bir deneyde, iki farklı binada bulunan iki insan düşünce gücüyle iletişim kurmayı başardı. Rajesh Rao ve Andrea Stocco tarafından gerçekleştirilen deneyde, bilgisayar oyunu oynayan deneklerden biri, internet üzerinden gönderdiği beyin sinyalleriyle, oyundan haberi olmayan ancak elinde bir kontrol tuşu bulunan ikinci denekğin doğru zamanda ateş tuşuna basmasını sağladı⁴.

1 <https://thispsychiclife.com/2017/05/01/history-of-telepathy/>

2 <https://blogs.scientificamerican.com/news-blog/us-and-soviet-spooks-studied-parano-2008-10-29/>

3 <http://theconversation.com/brain-to-brain-interfaces-the-science-of-telepathy-37926>

4 <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0111332>

Farelerin Beyinleri Birbirine Bağlandı

2013 yılında yayınlanan bir çalışmaya göre, Duke Üniversitesi uzmanları iki farenin beyinlerini birbirine bağlayarak düşünce aktarımı sağladı. Miguel Nicolelis önderliğindeki ekip tarafından yapılan araştırmada iki farenin beyni kablolarla birbirine bağlandı. İki tuştan birine basması öğretilen fare bunu başarıyla gerçekleştirdiğinde, diğer fare de doğru tuşa basmayı başardı⁵.

2014 yılında ABD’li bilim insanlarının yaptığı bir deney ile biri Fransa’da, diğeri Hindistan’da iki insanın birbiriyle herhangi bir şekilde temas kurmadan iletişim kurması sağlandı⁶. Alvaro Pascual-Leone liderliğindeki Harvard Üniversitesi uzmanları deney kapsamında deneklerden birine internete bağlı elektroenselegram giydirdi ve “merhaba” gibi kısa bir mesaj düşünmesini istedi. Deneğin beynindeki elektriksel faaliyetler elektroenselegram tarafından kaydedilerek e-posta ile gönderildi ve yeniden elektrik sinyallerine dönüştürüldü. Bu sinyaller transkraniyal manyetik simülasyon adı verilen bir yöntemle ikinci deneğin beyinine iletildi. Gönderilen mesajı sesli olarak duymayan ya da görmeyen denek, parlayan birtakım ışıklar algıladı. Algıladığı parlamalar, gönderilen mesajı temsil eden parlamalara uyumluuydu⁶.

Harvard Üniversitesinde gerçekleştirilen bir başka deneyde de bir insanın düşünce gücüyle bir farenin hareketlerini kontrol etmesi sağlandı. Denek, gönderdiği elektrik sinyalleriyle farenin kuyruğunu hareket ettirmeyi başardı⁷.

Son olarak da Washington ve Carnegie Mellon Üniversitesi uzmanları üç insanın beynini BrainNet adını verdikleri bir makine aracılığıyla birbirine bağlayarak, birlikte işbirliği gerektiren bir bilgisayar oyunu oynamalarını sağladı⁸.

Hedef Aracıları Ortadan Kaldırmak

Bu çalışmalar henüz başlangıç aşamasında. Uzmanlar nihai hedefi, aradaki bilgisayarları ortadan kaldırarak beyinler arasında doğrudan iletişim sağlamak olarak belirlemiş durumda. Bu konuda alınacak çok yol olsa da bilim çevreleri er geç bu hedefe ulaşılacağından emin.

Peki, telepati ne işimize yarayacak? Bunun, başta tıp olmak üzere çeşitli uygulama alanları olabilir. Örneğin sağlıklı bir insanın beyin aktiviteleri, depresyon, şizofreni gibi sıkıntılar yaşayan bir insanın beyin aktivitelerini yönlendirmek için kullanılabilir. Ya da felç nedeniyle beyin hasarı yaşayan insanlar da bu yolla hayata döndürülebilir⁹.

Sağlıklı bir kişinin beyni bazı rahatsızlıkların tedavisinde kullanılabilir. Depresyon, şizofreni ve diğer bazı hastalıklar beyin aktivitesindeki çok özel ve yerel değişikliklerle ilişkilidir. Hekimler bu problemlili aktiviteleri beyin uyarımları kullanarak düzeltmeye çalışıyor. Fakat bunun yerine, beyin fonksiyonlarında düzensizlik olan kişinin beyin aktivitelerini yönlendirmek için sağlıklı bir beyindeki aktivite kalıpları kullanılabilir.

Facebook ve Tesla Harekete Geçti

Tesla’nın kurucusu Elon Musk’ın sahibi olduğu Neuralink şirketi bu alanda çalışmalar sürdürüyor. Musk, çalışmaların amacını insanlarla makineler arasında “yüksek bant genişliğinde iletişim sağlamak” olarak açıklıyor. Musk tıbbi uygulamaların yanında insanlar arasında iletişimin de beş yıl içerisinde mümkün olacağını savunsa da bu açıklama fazla iddialı bulunuyor¹⁰.

5 <https://www.nature.com/articles/srep01319>

6 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4138179/>

7 <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0060410>

8 <https://www.express.co.uk/news/science/1025763/telepathy-breakthrough-brain-science-news-neural-network>

9 <https://bilimvegelecek.com.tr/index.php/2016/12/01/telepati-teknolojisinin-ilk-adimlari-mi/>

10 https://www.washingtonpost.com/national/health-science/brain-computer-interfaces-are-coming-consensual-telepathy-anyone/2017/06/09/9345c682-46ef-11e7-98cd-af64b4fe2dfc_story.html?utm_term=.4019615afe91

Telepatinin tıp dışında da uygulama alanları olabilir. Örneğin birisini aramak istediğinizde tuşlara basmak yerine o kişiyi düşünmeniz yeterli olabilir, futbolcular pas atacakları yeri arkadaşlarına düşünce gücüyle iletebilir¹¹.

Bu yöntem üretimde de devrim yaratabilir. Örneğin bilgisayar kullanırken fareye gerek kalmayabilir. Bilgisayarlar aklımızdan geçenleri özel bir komut vermeye gerek kalmadan yerine getirebilir. Facebook, bunu mümkün kılacak bir arayüz geliştirme çalışmalarını sürdürdüğünü açıkladı¹². Bu yolla sadece sosyal medya beğenileri değil, devasa makineler ve hassas robotlar da düşünce gücüyle kontrol edilebilir.

Yine bu yöntemle cephede askerlerin birbirleriyle düşünce gücüyle iletişim kurması mümkün. ABD ordusu bu alanda araştırmalara başlamış durumda. California, Irvine, Carnegie Mellon ve Maryland üniversiteleri bu alanda ABD ordusu tarafından finanse edilen çalışmaları sürdürüyor¹³.

Elbette işin etik ve hukuki boyutları da tartışılmaya başlanmış durumda. Bu uygulamanın insanın aklından geçenleri okuyan makineleri ortaya çıkaracağını ve insan haklarının ihlal edileceğini savunan da var, insanların şifrelerinin, banka bilgilerinin çalınmasını kolaylaştıracağını savunan da¹⁴. Ancak henüz bu konularda kaygılanmak için biraz erken gibi görünüyor.

11 <https://www.smithsonianmag.com/innovation/scientists-prove-that-telepathic-communication-is-within-reach-180952868/>

12 <https://www.theverge.com/2017/4/19/15360798/facebook-brain-computer-interface-ai-ar-f8-2017>

13 http://www.nbcnews.com/id/27162401/ns/technology_and_science-science/t/army-developing-synthetic-telepathy/#.XDW6ZdIzYdU

14 <http://www.digitaljournal.com/article/349839>